

Βρυξέλλες, 21 Δεκεμβρίου 2022
(OR. en)

16327/22

ECOFIN 1374
STATIS 74
FIN 1384
UEM 360

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	20 Δεκεμβρίου 2022
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 733 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2019/516 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2019, για την εναρμόνιση του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος σε αγοραίες τιμές και την κατάργηση της οδηγίας 89/130/ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1287/2003 του Συμβουλίου («κανονισμός ΑΕΕ»)

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 733 final.

σνημμ.: COM(2022) 733 final

Βρυξέλλες, 19.12.2022
COM(2022) 733 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2019/516 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2019, για την εναρμόνιση του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος σε αγοραίες τιμές και την κατάργηση της οδηγίας 89/130/ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1287/2003 του Συμβουλίου («κανονισμός ΑΕΕ»)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/516 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2019, για την εναρμόνιση του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος σε αγοραίες τιμές και την κατάργηση της οδηγίας 89/130/ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1287/2003 του Συμβουλίου («κανονισμός ΑΕΕ»)¹ θεσπίζει τις διαδικασίες για τη διευκόλυνση της επαλήθευσης και, όπου απαιτείται, της βελτίωσης της συγκρισιμότητας, της αξιοπιστίας και της πληρότητας των εκτιμήσεων του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ) των κρατών μελών. Ο κανονισμός ΑΕΕ άρχισε να ισχύει στις 18 Απριλίου 2019.

Κατά την εφαρμογή του ευρωπαϊκού συστήματος λογαριασμών (ΕΣΛ 95) βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2223/96 του Συμβουλίου², το ΑΕΕ αποτέλεσε τη βάση για τον τέταρτο ίδιο πόρο των Κοινοτήτων από την 1 η Ιανουαρίου 2002. Το ΑΕΕ αντικατέστησε το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (ΑΕΠ), το οποίο είχε χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση του τέταρτου ιδίου πόρου για τα έτη πριν από το 2002.

Κατά την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ΕΣΛ 2010) βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 549/2013³, το ΑΕΕ αποτελεί τη βάση για τον τέταρτο ίδιο πόρο του προϋπολογισμού της ΕΕ από την 1η Ιανουαρίου 2014.

Πρόδρομοι του κανονισμού ΑΕΕ ήταν η οδηγία 89/130/ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου⁴ (οδηγία ΑΕΠ) και ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1287/2003 του Συμβουλίου⁵, πράξεις οι οποίες καταργήθηκαν αμφότερες με την έναρξη ισχύος του κανονισμού ΑΕΕ. Για την επαλήθευση και την αξιολόγηση της συγκρισιμότητας, της αξιοπιστίας και της πληρότητας του ΑΕΠ, η οδηγία για το ΑΕΠ θέσπισε μια διαδικασία στο πλαίσιο της επιτροπής ΑΕΠ, στην οποία τα κράτη μέλη και η Επιτροπή συνεργάστηκαν στενά από το 1989 έως το 2003. Παρόμοια διαδικασία επαλήθευσης και αξιολόγησης του ΑΕΕ θεσπίστηκε με τον καταργηθέντα κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1287/2003 στο πλαίσιο της επιτροπής ΑΕΕ, στην οποία τα κράτη μέλη και η Επιτροπή συνεργάστηκαν στενά από το 2004 έως το 2019. Επιτεύχθηκε καλό επίπεδο αξιοπιστίας, συγκρισιμότητας και πληρότητας όσον αφορά τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς των ιδίων πόρων.

Ο κανονισμός ΑΕΕ βασίζεται και προσαρμόζει τη διαδικασία αυτή ώστε να λαμβάνεται υπόψη το ΑΕΕ για τους σκοπούς των ιδίων πόρων. Προβλέπει μια επίσημη ομάδα εμπειρογνομόνων που θα επικουρεί την Επιτροπή με τις διαδικασίες και τους ελέγχους του υπολογισμού του ΑΕΕ για τους ίδιους πόρους. Για τον σκοπό αυτόν συστάθηκε η ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα⁶.

Η παρούσα έκθεση, όπως απαιτείται από το άρθρο 9 του κανονισμού ΑΕΕ, συνοψίζει την πρόοδο που σημείωσαν η Επιτροπή και η ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα όσον αφορά την εναρμόνιση του ΑΕΕ και την εφαρμογή του κανονισμού ΑΕΕ από την έναρξη ισχύος του. Στο κεφάλαιο 2 περιγράφονται τα μέτρα που έχουν ληφθεί για να εξασφαλιστεί η τήρηση του

¹ ΕΕ L 91 της 29.3.2019, σ. 19.

² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2223/96 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 1996, περί του ευρωπαϊκού συστήματος εθνικών και περιφερειακών λογαριασμών της Κοινότητας (ΕΕ L 310 της 30.11.1996, σ. 1).

³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 549/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για το ευρωπαϊκό σύστημα εθνικών και περιφερειακών λογαριασμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 174 της 26.6.2013, σ. 1).

⁴ Οδηγία 89/130/ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 13ης Φεβρουαρίου 1989, για την εναρμόνιση του καθορισμού του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος σε τιμές αγοράς (ΕΕ L 49 της 21.2.1989, σ. 26).

⁵ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1287/2003 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2003, για την εναρμόνιση του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος σε τιμές αγοράς («κανονισμός ΑΕΕ») (ΕΕ L 181 της 19.7.2003, σ. 1).

⁶ Απόφαση της Επιτροπής, της 17ης Μαΐου 2019, για τη σύσταση της ομάδας εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΕΕ C 174 της 21.5.2019, σ. 5).

ορισμού και του υπολογισμού του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος σε αγοραίες τιμές, που καθορίζονται στον κανονισμό ΑΕΕ. Στο κεφάλαιο 3 περιγράφονται τα μέτρα που έχουν ληφθεί για να εξασφαλιστεί η έγκαιρη διαβίβαση των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ και των πρόσθετων πληροφοριών από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή. Στο κεφάλαιο 4 περιγράφονται τα μέτρα που έλαβε η Επιτροπή για την επαλήθευση των πηγών και των μεθόδων που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για τον υπολογισμό του ΑΕΕ. Στο κεφάλαιο 5 συνάγονται συμπεράσματα σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού ΑΕΕ από την έναρξη ισχύος του.

2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΑΓΟΡΑΙΕΣ ΤΙΜΕΣ

Το άρθρο 1 του κανονισμού ΑΕΕ προβλέπει ότι το ΑΕΕ και το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) ορίζονται σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύστημα λογαριασμών 2010 (ΕΣΛ 2010), το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 549/2013.

Όπως ορίζει το άρθρο 1, τα κράτη μέλη υπολογίζουν το ΑΕΠ σύμφωνα με τις τρεις προσεγγίσεις: προσέγγιση παραγωγής, προσέγγιση δαπάνης και προσέγγιση εισοδήματος. Κατά τον υπολογισμό του ΑΕΠ και κατά τη μετάβαση από το ΑΕΠ στο ΑΕΕ, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τις έννοιες και τους ορισμούς του ΕΣΛ 2010 από την πρώτη εφαρμογή αυτού του λογιστικού προτύπου το 2014.

Κατ' εφαρμογή του ΕΣΛ 2010 το ΑΕΕ επαληθεύτηκε στο πλαίσιο του κύκλου επαλήθευσης του ΑΕΕ 2016-2019. Ο κύκλος περιλάμβανε ενισχυμένη επαλήθευση της μετάβασης από τις έννοιες του ΕΣΛ 95 στις έννοιες του ΕΣΛ 2010, συμπεριλαμβανομένων ενδελεχών ελέγχων των επιμέρους κύριων εννοιολογικών αλλαγών μεταξύ των δύο προτύπων. Ο κύκλος επαλήθευσης 2016-2019 ολοκληρώθηκε επιτυχώς μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού ΑΕΕ το 2019.

Για τον κύκλο επαλήθευσης του ΑΕΕ 2020-2024 εξακολουθούν να ισχύουν οι ίδιες έννοιες και ορισμοί (ΕΣΑ 2010) σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού ΑΕΕ.

Ως προς την καταλληλότητα των στοιχείων για το ΑΕΕ που χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς των ιδίων πόρων όσον αφορά την αξιοπιστία, τη συγκρισιμότητα και την πληρότητα, εφαρμόζονται κατά περίπτωση οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 10β παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 609/2014⁷, ιδίως η δυνατότητα επιφύλαξης σχετικά με την ποιότητα των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ σε σημεία που κοινοποιούνται είτε από την Επιτροπή είτε από το κράτος μέλος.

3. ΔΙΑΒΙΒΑΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΑΕΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Ετήσια διαβίβαση των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ και των εκθέσεων σχετικά με την ποιότητα των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού ΑΕΕ, τα κράτη μέλη πρέπει να υπολογίζουν το ΑΕΕ και να υποβάλλουν στην Επιτροπή (Eurostat), πριν από την 1η Οκτωβρίου κάθε έτους, στοιχεία για τα μεγέθη του ΑΕΕ και τις συνιστώσες τους. Η προθεσμία αυτή εναρμονίζεται με την καταληκτική ημερομηνία για τη διαβίβαση άλλων ετήσιων στοιχείων εθνικών λογαριασμών στο πλαίσιο του προγράμματος διαβίβασης του ΕΣΛ 2010, γεγονός που διευκολύνει την προετοιμασία όλων των σχετικών συνόλων δεδομένων από τα κράτη μέλη.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 609/2014 του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2014, για τις μεθόδους και τη διαδικασία απόδοσης των παραδοσιακών ιδίων πόρων και των ιδίων πόρων που βασίζονται στον ΦΠΑ και το ΑΕΕ και για τα μέτρα αντιμετώπισης των ταμειακών αναγκών (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 168 της 7.6.2014, σ. 39).

Τα κράτη μέλη υποβάλλουν τα μεγέθη του ΑΕΕ και τις συνιστώσες τους, σύμφωνα με τους ορισμούς που αναφέρονται στο άρθρο 1 του κανονισμού. Τα στοιχεία διαβιβάζονται για το παρελθόν έτος και, ταυτόχρονα, κοινοποιούνται τυχόν τροποποιήσεις των στοιχείων προηγούμενων ετών. Η απαίτηση αυτή αντικατοπτρίζεται στα υποδείγματα των πινάκων διαβίβασης (ερωτηματολόγια ΑΕΕ) που καταρτίζει η Eurostat πριν από κάθε ετήσια διαβίβαση στοιχείων.

Κάθε χρόνο, στην εαρινή συνεδρίαση της ομάδας εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα, επιτυγχάνεται συμφωνία σχετικά με την κοινή δομή του ερωτηματολογίου ΑΕΕ που θα χρησιμοποιηθεί από τα κράτη μέλη. Αυτό συμβαίνει για να διευκολυνθεί η υποβολή των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ τους. Η Eurostat αποστέλλει σε κάθε κράτος μέλος υπόδειγμα του συμφωνημένου ερωτηματολογίου, ζητώντας την έγκαιρη επιστροφή των συμπληρωμένων πινάκων.

Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει επίσης πρόσθετους πίνακες και τύπους που βοηθούν στον έλεγχο της συνέπειας των στοιχείων που υποβάλλονται και στην πρόληψη ή στον εντοπισμό πιθανών σφαλμάτων. Επιπλέον, το ερωτηματολόγιο συνοδεύεται από λεπτομερείς οδηγίες για την ορθή συμπλήρωσή του. Τα μέτρα αυτά συνέβαλαν σημαντικά στην εναρμόνιση και την περαιτέρω βελτίωση των στοιχείων που υποβάλλουν τα κράτη μέλη στην Eurostat.

Ο κανονισμός ΑΕΕ υποχρεώνει επίσης τα κράτη μέλη να διαβιβάζουν στην Eurostat ετήσια έκθεση σχετικά με την ποιότητα των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ τους (άρθρο 2 παράγραφος 3). Ο κύριος σκοπός της εν λόγω έκθεσης είναι η παροχή πληροφοριών στην Επιτροπή σχετικά με τις αλλαγές που επήλθαν —από την προηγούμενη διαβίβαση του ΑΕΕ— στις πηγές και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση των μεγεθών του ΑΕΕ και των συνιστωσών τους. Το κοινό περιεχόμενο και ο μορφότυπος της εν λόγω έκθεσης συμφωνούνται επίσης στην εαρινή συνεδρίαση της ομάδας εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα. Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται εδώ και πολλά χρόνια, οπότε οι εκθέσεις είναι γενικά καλής ποιότητας και παρέχουν στην Επιτροπή και στην ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα τις απαραίτητες πληροφορίες για την αξιολόγηση των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ των κρατών μελών και των αναθεωρήσεών τους.

Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν τα σχετικά στοιχεία στο ερωτηματολόγιο ΑΕΕ συνοδευόμενα από έκθεση σχετικά με την ποιότητα των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ με ηλεκτρονικά μέσα στο ενιαίο σημείο εισόδου δεδομένων της Eurostat (μέσω της ειδικής πλατφόρμας EDAMIS).

Δεδομένου ότι ο κανονισμός ΑΕΕ αποτελεί νομική πράξη που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ, οι χώρες της ΕΖΕΣ⁸ διαβιβάζουν τα στοιχεία που αφορούν το ΑΕΕ κατά τον ίδιο τρόπο όπως και τα κράτη μέλη της ΕΕ. Επιπλέον, σύμφωνα με τη συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση⁹, το εφαρμοστέο δίκαιο της ΕΕ που αφορά τους ίδιους πόρους της ΕΕ οι οποίοι σχετίζονται με τα οικονομικά έτη έως το 2020 εξακολουθεί να εφαρμόζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2020, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες οι σχετικοί ίδιοι πόροι πρέπει να αποδοθούν, να διορθωθούν ή να προσαρμοστούν μετά την εν λόγω ημερομηνία. Ως εκ τούτου, το Ηνωμένο Βασίλειο διαβιβάζει επίσης στοιχεία που αφορούν το ΑΕΕ για την περίοδο έως το 2020 σύμφωνα με τον κανονισμό ΑΕΕ.

Το 2019 όλες οι χώρες εκτός από μία (κράτος μέλος της ΕΕ) διαβίβασαν τις οικείες δηλώσεις ΑΕΕ για το 2019 πριν από την 1η Οκτωβρίου, σύμφωνα με την προθεσμία. Το τελευταίο κράτος μέλος την απέστειλε την 1η Οκτωβρίου.

Το 2020 όλες οι χώρες εκτός από μία (χώρα της ΕΖΕΣ) διαβίβασαν τις οικείες δηλώσεις ΑΕΕ για το 2020 πριν από την 1η Οκτωβρίου, σύμφωνα με την προθεσμία. Η τελευταία χώρα της ΕΖΕΣ

⁸ Στο Λιχτενστάιν έχει χορηγηθεί παρέκκλιση από την εφαρμογή του κανονισμού ΑΕΕ· ωστόσο, διαβιβάζει το ετήσιο ερωτηματολόγιο ΑΕΕ.

⁹ Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΕ C 384 I της 12.11.2019, σ. 1).

απέστειλε το οικείο ερωτηματολόγιο ΑΕΕ στις 15 Οκτωβρίου και την οικεία έκθεση ποιότητας στις 28 Οκτωβρίου.

Το 2021 και οι 32 χώρες διαβίβασαν τις οικείες δηλώσεις ΑΕΕ για το 2021 πριν από την 1η Οκτωβρίου, σύμφωνα με την προθεσμία.

Το 2022 και οι 32 χώρες εκτός από μία (χώρα της ΕΖΕΣ) διαβίβασαν τις οικείες δηλώσεις ΑΕΕ για το 2022 πριν από την 1η Οκτωβρίου, σύμφωνα με την προθεσμία. Η τελευταία χώρα της ΕΖΕΣ απέστειλε μόνο το ερωτηματολόγιο ΑΕΕ σύμφωνα με την προθεσμία.

Κατάλογοι ΑΕΕ

Παρότι η έκθεση ποιότητας έχει ως στόχο την παροχή ενημέρωσης σχετικά με τις αλλαγές στη μεθοδολογία και στα στοιχεία που αφορούν το ΑΕΕ ενός κράτους μέλους, παρέχεται πλήρης και λεπτομερής περιγραφή των μεθόδων και των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό των τελικών εκτιμήσεων του ΑΕΕ στους καταλόγους ΑΕΕ για τις πηγές και τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή των μεγεθών του ΑΕΕ και των συνιστωσών τους. Αυτοί οι κατάλογοι αποτελούν τη βάση για την αξιολόγηση από την Eurostat της ποιότητας των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ των κρατών μελών ως προς τη συγκρισιμότητα, την αξιοπιστία και την πληρότητα.

Το άρθρο 3 του κανονισμού ΑΕΕ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να υποβάλλουν στην Eurostat κατάλογο ΑΕΕ. Προβλέπει επίσης ότι η Επιτροπή πρέπει να καθορίζει, μέσω εκτελεστικών πράξεων, τη δομή και τις λεπτομερείς ρυθμίσεις του καταλόγου ΑΕΕ, σύμφωνα με το ΕΣΛ 2010, καθώς και το χρονοδιάγραμμα για την επικαιροποίηση και διαβίβασή του. Το άρθρο 3 ορίζει περαιτέρω ότι οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις δεν μπορούν να επιβάλλουν σημαντικό πρόσθετο κόστος, καθώς αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε δυσανάλογη και αδικαιολόγητη επιβάρυνση των κρατών μελών. Επιπλέον, ο κατάλογος πρέπει να συνάδει με το ΕΣΛ 2010, ενώ επίσης θα πρέπει να αποφεύγονται οι επικαλύψεις και η υπερφόρτωση.

Οι πτυχές αυτές αντιμετωπίστηκαν στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2020/1546 της Επιτροπής¹⁰, ο οποίος εκδόθηκε σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις, και τον οδηγό για τον κατάλογο ΑΕΕ που συμφωνήθηκε από την ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα. Ειδικότερα, όσον αφορά τη δομή των καταλόγων, ο κανονισμός (ΕΕ) 2020/1546 ορίζει ότι οι κατάλογοι πρέπει να αποτελούνται από 10 κεφάλαια και τους πίνακες διεργασιών του ΑΕΕ. Τα επιμέρους κεφάλαια του καταλόγου καλύπτουν τα ακόλουθα ζητήματα:

Κεφάλαιο 1 Επισκόπηση του συστήματος λογαριασμών

Κεφάλαιο 2 Πολιτική αναθεώρησης και χρονοδιάγραμμα για την αναθεώρηση και οριστικοποίηση των εκτιμήσεων. Σημαντικές αναθεωρήσεις από την τελευταία έκδοση του καταλόγου ΑΕΕ και μετά

Κεφάλαιο 3 Η προσέγγιση της παραγωγής

Κεφάλαιο 4 Η προσέγγιση του εισοδήματος

Κεφάλαιο 5 Η προσέγγιση των δαπανών

Κεφάλαιο 6 Η διαδικασία εξισορρόπησης ή ολοκλήρωσης και η επικύρωση των εκτιμήσεων

Κεφάλαιο 7 Επισκόπηση των προσαρμογών για την πληρότητα

¹⁰ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2020/1546 της Επιτροπής, της 23ης Οκτωβρίου 2020, για τον καθορισμό της δομής και των λεπτομερών ρυθμίσεων του καταλόγου των πηγών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή των μακροοικονομικών μεγεθών του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος και των συνιστωσών τους σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ΕΣΛ 2010) (ΕΕ L 354 της 26.10.2020, σ. 1).

Κεφάλαιο 8 Η μετάβαση από το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) στο ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ)

Κεφάλαιο 9 Βασικές ταξινομήσεις που χρησιμοποιήθηκαν

Κεφάλαιο 10 Βασικές πηγές δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν

Οι κατάλογοι ΑΕΕ περιλαμβάνουν, ως παράρτημα, τους πίνακες διεργασιών που παρέχουν αριθμητικές πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα όλων των διαδοχικών σταδίων της διαδικασίας κατάρτισης του ΑΕΕ, από τις στατιστικές πηγές, μέσω διαφόρων προσαρμογών, έως τα τελικά στοιχεία των εθνικών λογαριασμών. Περιέχουν επίσης αριθμητικές πληροφορίες όσον αφορά το σχετικό μέγεθος των επιμέρους ειδών πηγών που χρησιμοποιήθηκαν και τις προσαρμογές που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διαδικασία κατάρτισης, καθώς και τις παραπομπές στα σχετικά κεφάλαια του καταλόγου ΑΕΕ.

Ο οδηγός για τον κατάλογο ΑΕΕ, ο οποίος καταρτίστηκε σε στενή συνεργασία με την ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα και αντικατοπτρίζει τις λεπτομερείς ρυθμίσεις που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2020/1546, καθορίζει τη λεπτομερή δομή και τις απαιτήσεις όσον αφορά το περιεχόμενο των επιμέρους κεφαλαίων. Παρέχει επίσης καθοδήγηση στα κράτη μέλη σχετικά με τον τρόπο σύνταξης ενός ποιοτικού καταλόγου, επισημαίνοντας τις βασικές αρχές και πτυχές που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής κατά τη διαδικασία αυτή. Περιλαμβάνει επίσης διατάξεις για την επιλογή του έτους αναφοράς και για την υποβολή και τις επακόλουθες επικαιροποιήσεις του καταλόγου ΑΕΕ.

Κατά τον σχεδιασμό του οδηγού για τον κατάλογο ΑΕΕ, δόθηκε η δέουσα προσοχή στην ανάγκη αποφυγής της επανάληψης και της υπερφόρτωσης στην περιγραφή και τη χρήση των όρων και ορισμών του ΕΣΛ 2010. Επιπλέον, η επικαιροποίηση του οδηγού για τον κύκλο επαλήθευσης του ΑΕΕ 2020-2024 εισήγαγε μόνο περιορισμένες αλλαγές, όπου κρίθηκε αναγκαίο να τροποποιηθούν οι υφιστάμενες απαιτήσεις ή να δοθεί πρόσθετη καθοδήγηση.

Η προθεσμία για τη διαβίβαση του καταλόγου ΑΕΕ βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1546 ήταν η 31η Δεκεμβρίου 2021. Τα περισσότερα κράτη μέλη διαβίβασαν τον οικείο κατάλογο ΑΕΕ εντός της προθεσμίας αυτής. Η Επιτροπή διατύπωσε γενική επιφύλαξη για πέντε κράτη μέλη λόγω της καθυστερημένης διαβίβασης του καταλόγου ΑΕΕ. Για τέσσερα από αυτά τα κράτη μέλη, η γενική επιφύλαξη άρτηκε στη συνέχεια μετά την υποβολή των αντίστοιχων οικείων καταλόγων ΑΕΕ.

Αμέσως μετά τη διαβίβαση των καταλόγων ΑΕΕ και των πινάκων διεργασιών, η Eurostat πραγματοποίησε αρχική γενική ανάλυση της πληρότητας και της συνέπειάς τους στο πλαίσιο της διαδικασίας εκτίμησης κινδύνου για το ΑΕΕ. Ο έλεγχος αυτός δεν αποκάλυψε σημαντικές ελλείψεις που θα εμπόδιζαν τις λεπτομερείς επαληθεύσεις των καταλόγων ΑΕΕ κατά τη διάρκεια του κύκλου 2020-2024.

Δεδομένου ότι οι διαδικασίες και τα βασικά στατιστικά στοιχεία για την κατάρτιση των τελικών στοιχείων που αφορούν το ΑΕΠ και το ΑΕΕ δεν μεταβάλλονται σημαντικά από έτος σε έτος, αλλά μόνο κατά τη διάρκεια σημαντικών αναθεωρήσεων σε μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα, δεν είναι απαραίτητο να συντάσσονται εκ νέου οι κατάλογοι ΑΕΕ κάθε έτος. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2020/1546 ορίζει ότι οι επακόλουθες επικαιροποιήσεις του καταλόγου ΑΕΕ πρέπει να πραγματοποιούνται και να διαβιβάζονται στη Eurostat εντός 12 μηνών μετά από κάθε σημαντική αλλαγή των πηγών ή των μεθόδων κατάρτισης του ΑΕΕ. Σε κάθε περίπτωση, ο κατάλογος ΑΕΕ πρέπει να επικαιροποιείται τουλάχιστον κάθε 5 χρόνια.

4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΕΕ

Ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού ΑΕΕ, η Επιτροπή πρέπει να συγκροτήσει επίσημη ομάδα εμπειρογνομόνων, η οποία να αποτελείται από εκπροσώπους όλων των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει εκπρόσωπος της Επιτροπής. Η εν λόγω ομάδα εμπειρογνομόνων εξυπηρετεί τους ακόλουθους σκοπούς:

- παρέχει συμβουλές στην Επιτροπή και εκφράζει τις απόψεις της σχετικά με τη συγκρισιμότητα, την αξιοπιστία και την πληρότητα των υπολογισμών του ΑΕΕ¹¹
- εξετάζει ζητήματα εφαρμογής του κανονισμού και
- εκδίδει ετήσιες γνωμοδοτήσεις σχετικά με την καταλληλότητα των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ που υποβάλλουν τα κράτη μέλη για τους σκοπούς των ιδίων πόρων.

Λίγο μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού ΑΕΕ, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 17 Μαΐου 2019, απόφαση σχετικά με τη σύσταση της ομάδας εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα¹¹. Η ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα συνεδρίασε για πρώτη φορά τον Μάιο του 2019 και ενέκρινε τον εσωτερικό κανονισμό της. Έκτοτε, η ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα συνεδριάζει τακτικά δύο φορές τον χρόνο, την άνοιξη και το φθινόπωρο. Από την έναρξη ισχύος του κανονισμού ΑΕΕ, η ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα έχει συνεδριάσει οκτώ φορές (έως τον Νοέμβριο του 2022) για τις τακτικές συνεδριάσεις της. Η ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα πραγματοποίησε επίσης τρεις ad hoc συνεδριάσεις σχετικά με το θέμα της παγκοσμιοποίησης.

Η Επιτροπή (Eurostat) δύναται να συστήσει υποομάδες της ομάδας εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα με σκοπό την εξέταση συγκεκριμένων ζητημάτων που σχετίζονται με το ΑΕΕ βάσει όρων εντολής που καθορίζει η Επιτροπή.

Τον Νοέμβριο του 2019 η Eurostat δημιούργησε υποομάδα για την απάτη του «αφανούς εμπόρου» στον τομέα του ΦΠΑ. Στόχος της υποομάδας είναι η ανταλλαγή πρακτικών, η συζήτηση πηγών και μεθόδων και η προετοιμασία συστάσεων με σκοπό την περαιτέρω διασφάλιση της συγκρισιμότητας στην αντιμετώπιση της απάτης του «αφανούς εμπόρου» στον τομέα του ΦΠΑ. Το έργο αυτής της υποομάδας ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2020 με την έγκριση της τελικής της έκθεσης από την ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα.

Τον Ιούνιο του 2020 η Eurostat δημιούργησε υποομάδα για την πληρότητα. Η εν λόγω υποομάδα αποσκοπεί στην εξέταση συγκεκριμένων ζητημάτων στον τομέα της πληρότητας για την περαιτέρω διασφάλιση της πληρότητας των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ, την ανταλλαγή πρακτικών και την ανάπτυξη πρακτικών κατευθυντήριων γραμμών με σκοπό την περαιτέρω διασφάλιση της συγκρισιμότητας των προσαρμογών πληρότητας. Οι εργασίες αυτής της υποομάδας συνεχίζονται και προβλέπεται να ολοκληρωθούν το 2023.

Επίσημη γνωμοδότηση σχετικά με την καταλληλότητα των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ για τους σκοπούς των ιδίων πόρων

Το άρθρο 4 του κανονισμού ΑΕΕ ορίζει επίσης ότι η ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα εκδίδει ετήσιες γνωμοδοτήσεις σχετικά με την καταλληλότητα των στοιχείων για το ΑΕΕ που υποβάλλουν τα κράτη μέλη για τους σκοπούς των ιδίων πόρων. Για τον σκοπό αυτόν, ένα έγγραφο που συντάσσεται από την Eurostat και περιλαμβάνει τα διαβιβαζόμενα στοιχεία ΑΕΕ και συνοπτικές εκθέσεις σχετικά με την ποιότητα των στοιχείων, υποβάλλεται προς εξέταση στην ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα στις φθινοπωρινές συνεδριάσεις της. Στο παράρτημα της γνωμοδότησης, η Eurostat παρουσιάζει σε συνοπτική μορφή ορισμένες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες σχετικά με τα κύρια αποτελέσματα της επαλήθευσης.

Από την έναρξη ισχύος του κανονισμού ΑΕΕ, η ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα εκδίδει με επιτυχία κάθε χρόνο τη γνωμοδότηση που επιβεβαιώνει ότι τα στοιχεία που υποβάλλονται στα ερωτηματολόγια ΑΕΕ από τα κράτη μέλη και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι κατάλληλα για τους σκοπούς των ιδίων πόρων. Μόλις διαπιστωθεί η καταλληλότητα των στοιχείων, η γνωμοδότηση, μαζί με τα στοιχεία, διαβιβάζεται στη ΓΔ ΒUDG. Η διαδικασία αυτή λειτουργεί

¹¹ Απόφαση της Επιτροπής, της 17ης Μαΐου 2019, για τη σύσταση της ομάδας εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) C/2019/3651 (ΕΕ C 174 της 21.5.2019, σ. 5).

ομαλά, επιτρέποντας στη ΓΔ BUDG να υπολογίζει εγκαίρως τις δημοσιονομικές συνεισφορές κάθε χώρας στο πλαίσιο του ιδίου πόρου του ΑΕΕ.

Μοντέλο επαλήθευσης

Οι πηγές και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για τον υπολογισμό του ΑΕΕ —όπως περιγράφονται στους καταλόγους ΑΕΕ— πρέπει να επαληθεύονται από την Επιτροπή (Eurostat) βάσει μοντέλου επαλήθευσης. Το άρθρο 5 του κανονισμού ΑΕΕ ορίζει ότι το μοντέλο καταρτίζεται από την Επιτροπή σε στενή συνεργασία με την ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα. Ένα τέτοιο μοντέλο για τον κύκλο επαλήθευσης του ΑΕΕ 2020-2024, με βάση εκείνο που χρησιμοποιήθηκε με επιτυχία στον κύκλο επαλήθευσης του ΑΕΕ 2016-2019, αναπτύχθηκε από την Eurostat και εγκρίθηκε από την ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα στις συνεδριάσεις της το 2020 και το 2021. Όλα τα σχετικά στοιχεία του περιγράφονται στα έγγραφα-πλαίσια που συνθέτουν το μοντέλο¹².

Εκτός από το έγγραφο GNIG/121 με τίτλο «Outline of the verification model for GNI for own resources» (Περιγραφή του μοντέλου επαλήθευσης του ΑΕΕ για τους ίδιους πόρους) που περιγράφει ολόκληρο το μοντέλο, για τον κύκλο επαλήθευσης του ΑΕΕ 2020-2024 έχουν εκπονηθεί τα ακόλουθα έγγραφα-πλαίσια:

- ESA 2010 GNI Inventory Guide - Guidelines for writing the ESA 2010 GNI Inventory and for compiling the GNI process tables [Οδηγός για τον κατάλογο ΑΕΕ βάσει του ΕΣΛ 2010 — Κατευθυντήριες γραμμές για τη σύνταξη του καταλόγου ΑΕΕ βάσει του ΕΣΛ 2010 και για την κατάρτιση των πινάκων διεργασιών του ΑΕΕ] (GNIG/068 Αναθ. 1)·
- GNI Inventory Assessment Questionnaire [Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης των καταλόγων ΑΕΕ] (GIAQ) (GNIG/099)·
- Guidelines for the Direct Verification exercise in the framework of the verification of Member States' GNI inventories [Κατευθυντήριες γραμμές για τη διαδικασία άμεσης επαλήθευσης στο πλαίσιο της επαλήθευσης των καταλόγων ΑΕΕ των κρατών μελών] (GNIG/100)·
- Note on GNI reservations [Σημείωμα για τις επιφυλάξεις σχετικά με το ΑΕΕ] (GNIG/101)·
- Note on materiality threshold [Σημείωμα σχετικά με το όριο σημαντικότητας] (GNIG/102)·
- Documentation guidelines [Κατευθυντήριες γραμμές τεκμηρίωσης] (GNIG/122)· και
- Risk assessment model for verification of GNI for own resource purposes [Μοντέλο εκτίμησης κινδύνου για την επαλήθευση του ΑΕΕ για τους σκοπούς των ιδίων πόρων] (GNIG/130).

Το μοντέλο περιλαμβάνει την ετήσια επαλήθευση των στοιχείων που διαβιβάζονται με τα ερωτηματολόγια ΑΕΕ και τις εκθέσεις ποιότητας, καθώς και την πολυετή επαλήθευση των στατιστικών πηγών και μεθόδων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του ΑΕΕ.

Το ετήσιο μέρος της διαδικασίας επαλήθευσης συνίσταται στην επαλήθευση των στοιχείων που διαβιβάζονται με τα ερωτηματολόγια ΑΕΕ και τις εκθέσεις ποιότητας. Τα ερωτηματολόγια ΑΕΕ ελέγχονται από την Eurostat, μεταξύ άλλων, ως προς την τυπική και αριθμητική ορθότητα των πινάκων που παραδίδονται, τη διαχρονική συνέπεια των στοιχείων και τη συνοχή τους με τα δημοσιευμένα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών. Οι αναθεωρήσεις που περιγράφονται στην έκθεση ποιότητας επαληθεύονται, μεταξύ άλλων, ως προς την αληθοφάνεια, την ποιότητα των πηγών και των μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν, τη συμφωνία της συνολικής αναθεώρησης με τις επιμέρους αναθεωρήσεις και τη συνέπεια με τις αλλαγές που είχαν ανακοινωθεί προηγουμένως. Μπορεί να ζητηθεί από τα κράτη μέλη να υποβάλουν τυχόν διευκρινίσεις όσον αφορά τα στοιχεία και την έκθεση ποιότητας και να αποστείλουν διορθώσεις. Η διαδικασία αυτή οδηγεί στην έκδοση, από την

¹² Τα έγγραφα-πλαίσια είναι διαθέσιμα στον δημόσιο ιστότοπο της ομάδας εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα: <https://circabc.europa.eu/ui/group/7eb29b7b-33b0-4c9f-851b-e370277bb9e5>.

ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα, της προαναφερθείσας γνωμοδότησης σχετικά με την καταλληλότητα των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ για τους σκοπούς των ιδίων πόρων.

Το πολυετές μέρος της διαδικασίας επαλήθευσης συνίσταται στην επαλήθευση των στατιστικών πηγών και μεθόδων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του ΑΕΕ. Αυτή πραγματοποιείται με εναρμονισμένο τρόπο για όλα τα κράτη μέλη και διεξάγεται εντός πολυετών κύκλων επαλήθευσης που εξασφαλίζουν ένα δομημένο και συνεκτικό πλαίσιο επαλήθευσης. Τα κύρια στάδια του κύκλου, μετά την προετοιμασία του συνόλου των εγγράφων-πλαισίων, είναι τα ακόλουθα: υποβολή των καταλόγων ΑΕΕ και των πινάκων διεργασιών· εκτίμηση κινδύνου· έλεγχος βάσει εγγράφων των απογραφών και των πινάκων διεργασιών· συγκρίσεις μεταξύ χωρών για εγκάρσια ζητήματα· ενημερωτικές επισκέψεις σχετικά με το ΑΕΕ· άμεσες επαληθεύσεις· καθορισμός σημείων δράσης· και επιφυλάξεις.

Οι κατάλογοι ΑΕΕ και οι πίνακες διεργασιών αποτελούν τα κύρια έγγραφα αναφοράς που χρησιμοποιούνται σε όλα τα στάδια της πολυετούς διαδικασίας επαλήθευσης, η Eurostat τα ελέγχει χρησιμοποιώντας το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης των καταλόγων ΑΕΕ που εγκρίθηκε από την ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα και διενεργώντας άμεσες επαληθεύσεις σε επιλεγμένους τομείς κατάρτισης. Το ερωτηματολόγιο είναι ένα ολοκληρωμένο εργαλείο επαλήθευσης και τεκμηρίωσης. Η δομή του είναι σε μεγάλο βαθμό εναρμονισμένη με εκείνη του οδηγού για τον κατάλογο ΑΕΕ. Το ερωτηματολόγιο επικεντρώνεται κυρίως στην επαλήθευση της συμμόρφωσης των περιγραφόμενων πηγών και μεθόδων με τις απαιτήσεις του ΕΣΛ 2010, της σχετικής νομοθεσίας και των μεθοδολογικών κατευθυντήριων γραμμών. Τα εν λόγω εργαλεία εξυπνήτησαν καλά τον σκοπό τους με την πάροδο των ετών, εξασφαλίζοντας συστηματική, συνεπή και δίκαιη ανάλυση των καταλόγων και των πινάκων διεργασιών του ΑΕΕ.

Ορισμένοι τομείς των εθνικών λογαριασμών —όπως προσδιορίζονται στην εκτίμηση κινδύνου— θεωρούνται υψηλού κινδύνου για όλα τα κράτη μέλη. Απαιτούν λεπτομερή συγκριτική ανάλυση των λύσεων που εφαρμόζουν οι χώρες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται επίσης να απαιτούν συμφωνία επί εννοιολογικών πτυχών στην ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα. Τα εν λόγω ζητήματα επαληθεύονται με ομοιόμορφο τρόπο σε όλες τις χώρες μέσω συγκρίσεων μεταξύ χωρών. Κατά τον κύκλο επαλήθευσης 2016-2019, η Eurostat ολοκλήρωσε ένα εκτεταμένο πρόγραμμα συγκρίσεων μεταξύ χωρών για σειρά οριζόντιων θεμάτων. Το εν λόγω πρόγραμμα κάλυψε θέματα όπως η πληρότητα, η εξισορρόπηση του ΑΕΠ, οι υπηρεσίες στέγασης, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης που μετρήθηκαν έμμεσα), η παγκόσμια παραγωγή, το ισοζύγιο πληρωμών και οι αλλαγές μεταξύ του ΕΣΛ 95 και του ΕΣΛ 2010. Οι συγκρίσεις μεταξύ χωρών για την πληρότητα, την παγκόσμια παραγωγή και το ισοζύγιο πληρωμών, καθώς και τις αλλαγές μεταξύ του ΕΣΛ 95 και του ΕΣΛ 2010 υποδιαίρεθηκαν περαιτέρω σε πιο λεπτομερείς τομείς. Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν 16 συγκρίσεις μεταξύ χωρών, οι οποίες συνέβαλαν στη μεγαλύτερη διασφάλιση της ποιότητας των πηγών και των μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν για την κατάρτιση των αντίστοιχων τομέων. Στον κύκλο επαλήθευσης 2020-2024 πραγματοποιούνται δύο ακόμη συγκρίσεις μεταξύ χωρών.

Ο κανονισμός ΑΕΕ προβλέπει ότι το μοντέλο επαλήθευσης του ΑΕΕ θα πρέπει να βασίζεται στις αρχές της αξιολόγησης από ομοτίμους και της σχέσης κόστους/αποτελεσματικότητας. Κατά συνέπεια, αποτελούν τις βασικές αρχές που ακολουθούνται στις εργασίες επαλήθευσης του ΑΕΕ και εφαρμόζονται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας επαλήθευσης.

Η αξιολόγηση από ομοτίμους κατά την επαλήθευση του ΑΕΕ εκδηλώνεται με την ενεργό συμμετοχή των κρατών μελών στις εργασίες επαλήθευσης, τόσο στην ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα όσο και μέσω της συμμετοχής σε ενημερωτικές επισκέψεις σχετικά με το ΑΕΕ. Για να διευκολύνει την εφαρμογή της αρχής της αξιολόγησης από ομοτίμους, η Eurostat διασφάλισε τη διαφάνεια της διαδικασίας επαλήθευσης θέτοντας όλα τα σχετικά έγγραφα στη διάθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα. Αυτό περιλαμβάνει τους καταλόγους ΑΕΕ και τους πίνακες διεργασιών και όλα τα αποτελέσματα της διαδικασίας επαλήθευσης όσον αφορά τις εκθέσεις επισκέψεων και τα σημεία δράσης, κατάλογο των εντοπισμένων μη ουσιωδών ζητημάτων, τις εκθέσεις προόδου και τις τελικές εκθέσεις για τα

εγκάρσια ζητήματα που επαληθεύονται μέσω συγκρίσεων μεταξύ χωρών, την κατάσταση σχετικά με τις επιφυλάξεις και (για τον κύκλο επαλήθευσης του ΑΕΕ 2020-2024) όλες τις επιστολές που θέτουν και αίρουν επιφυλάξεις για το ΑΕΕ.

Όσον αφορά την εφαρμογή της σχέσης κόστους/αποτελεσματικότητας, αυτή υλοποιείται στο μοντέλο επαλήθευσης του ΑΕΕ με διττό τρόπο· πρώτον, με τη χρήση της εκτίμησης κινδύνου και, δεύτερον, με την εφαρμογή ενός ορίου σημαντικότητας. Σε στενή συνεργασία με την ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα αναπτύχθηκε ένα ολοκληρωμένο μοντέλο εκτίμησης κινδύνου για την επαλήθευση του ΑΕΕ για τους σκοπούς των ιδίων πόρων, το οποίο και εγκρίθηκε από την εν λόγω ομάδα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη διάρθρωση της διαδικασίας επαλήθευσης και τη συγκέντρωση των δραστηριοτήτων επαλήθευσης στους τομείς που παρουσιάζουν σχετικά υψηλό επίπεδο κινδύνου. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η χρήση αυτού του εργαλείου έχει εξορθολογίσει τη διαδικασία και την έχει καταστήσει οικονομικά αποδοτικότερη.

Κατά την εκτίμηση του δυνητικού μεγέθους και της σημασίας συγκεκριμένων δραστηριοτήτων ή συναλλαγών, η αρχή της σχέσης κόστους/αποτελεσματικότητας συνεπάγεται την εφαρμογή ενός ορίου σημαντικότητας. Η ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα ενέκρινε όριο της τάξης του 0,1 % του ΑΕΕ που θα χρησιμοποιείται για τον σκοπό αυτόν. Το κατώτατο όριο σημαντικότητας λαμβάνεται υπόψη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας επαλήθευσης, αλλά έρχεται στο προσκήνιο κατά τον καθορισμό και την άρση σημείων δράσης και επιφυλάξεων.

Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις και εκτελεστικές πράξεις

Το άρθρο 5 του κανονισμού ΑΕΕ προβλέπει ότι η Επιτροπή εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις καταρτίζοντας τη λίστα των ζητημάτων που πρέπει να εξετάζονται σε κάθε κύκλο επαλήθευσης, για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας, της πληρότητας, και της μέγιστης δυνατής συγκρισιμότητας των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ, σύμφωνα με το ΕΣΛ 2010. Επιπλέον, η Επιτροπή θεσπίζει, μέσω εκτελεστικών πράξεων, ειδικά μέτρα προκειμένου να καταστήσει τα στοιχεία για το ΑΕΕ περισσότερο συγκρίσιμα, αξιόπιστα και πλήρη, με βάση τον εν λόγω κατάλογο ζητημάτων.

Η Επιτροπή εξέδωσε τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2020/2147¹³ για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/516 με την κατάρτιση του καταλόγου των ζητημάτων που πρέπει να εξετάζονται σε κάθε κύκλο επαλήθευσης. Αναφέρονται τα ακόλουθα θέματα:

- ορισμός της γεωγραφικής επικράτειας,
- αρχές εκτίμησης των υπηρεσιών στέγασης,
- επεξεργασία των επιστροφών ΦΠΑ,
- μέτρα για την πληρότητα, και
- επεξεργασία του μη εισπραχθέντος ΦΠΑ.

Τα ζητήματα αυτά έχουν ληφθεί δεόντως υπόψη στο μοντέλο επαλήθευσης, καθώς οι σχετικές πτυχές τους έχουν αντιμετωπιστεί αναλόγως στα έγγραφα-πλαίσια (π.χ. στον οδηγό για τον κατάλογο ΑΕΕ, στο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης των καταλόγων ΑΕΕ και στο μοντέλο εκτίμησης κινδύνου).

Με βάση τον ανωτέρω κατάλογο, η Επιτροπή θέσπισε, μέσω των ακόλουθων εκτελεστικών πράξεων, ειδικά μέτρα για να καταστήσει τα στοιχεία που αφορούν το ΑΕΕ περισσότερο συγκρίσιμα, αξιόπιστα και πλήρη για τα τρία πρώτα ζητήματα:

- εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1947 της Επιτροπής σχετικά με τον ορισμό της γεωγραφικής επικράτειας των κρατών μελών¹⁴.

¹³ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2020/2147 της Επιτροπής, της 8ης Οκτωβρίου 2020, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/516 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με την κατάρτιση του καταλόγου των ζητημάτων που πρέπει να εξετάζονται σε κάθε κύκλο επαλήθευσης (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 428 της 18.12.2020, σ. 9).

- εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1949 της Επιτροπής σχετικά με τις αρχές εκτίμησης των υπηρεσιών στέγασης¹⁵ και
- εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1948 της Επιτροπής σχετικά με την επεξεργασία των επιστροφών ΦΠΑ σε πρόσωπα μη υποκείμενα σε φόρο και σε πρόσωπα υποκείμενα σε φόρο για τις απαλλασσόμενες δραστηριότητές τους¹⁶.

Οι εκτελεστικές πράξεις για τα υπόλοιπα δύο ζητήματα (μέτρα για την πληρότητα, επεξεργασία του μη εισπραχθέντος ΦΠΑ) βρίσκονται στο στάδιο της προετοιμασίας.

Ενημερωτικές επισκέψεις σχετικά με το ΑΕΕ

Το άρθρο 6 του κανονισμού ΑΕΕ ορίζει ότι η Επιτροπή (Eurostat) δύναται, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, να πραγματοποιεί ενημερωτικές επισκέψεις σχετικά με το ΑΕΕ στα κράτη μέλη¹⁷. Ο σκοπός των ενημερωτικών επισκέψεων σχετικά με το ΑΕΕ είναι η επαλήθευση της ποιότητας των μακροοικονομικών μεγεθών του ΑΕΕ και των συνιστωσών τους, καθώς και της συμμόρφωσης προς το ΕΣΛ 2010. Για τον σκοπό αυτόν, οι επισκέψεις αποσκοπούν στη συλλογή πρόσθετων πληροφοριών που είναι απαραίτητες για τον εντοπισμό πιθανών ελλείψεων του καταλόγου ΑΕΕ ή των στατιστικών πηγών και μεθόδων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του ΑΕΕ και των συνιστωσών του. Οι ενημερωτικές επισκέψεις σχετικά με το ΑΕΕ μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν άμεσες επαλήθευσεις τμημάτων της κατάρτισης του ΑΕΕ. Οι κύριοι στόχοι της άμεσης επαλήθευσης είναι να εξακριβωθεί αν η περιγραφή των πηγών και των μεθόδων στον κατάλογο ΑΕΕ αντικατοπτρίζει επαρκώς την πράγματι εφαρμοζόμενη πρακτική κατάρτισης και αν τα βασικά στοιχεία, όπως εμφανίζονται στις πηγές, έχουν μετατραπεί με κατάλληλο τρόπο στα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών που παρέχουν τα κράτη μέλη για τον ίδιο πόρο του ΑΕΕ. Το αποτέλεσμα μιας ενημερωτικής επίσκεψης για το ΑΕΕ είναι μια έκθεση (που υποβάλλεται από την Eurostat στην ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα) με σημεία δράσης για το κράτος μέλος προκειμένου να εισαγάγει μεθοδολογικές αλλαγές, να διορθώσει σφάλματα κατάρτισης ή να αποσαφηνίσει ή να συμπληρώσει τις πληροφορίες που περιέχονται στον κατάλογο ΑΕΕ.

Ο ελάχιστος αριθμός των επισκέψεων σχετικά με το ΑΕΕ που προγραμματίζονται σε ένα δεδομένο κράτος μέλος κατά τη διάρκεια ενός κύκλου επαλήθευσης βασίζεται στα αποτελέσματα της

¹⁴ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1947 της Επιτροπής, της 10ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με τον ορισμό της γεωγραφικής επικράτειας των κρατών μελών για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΕ) 2019/516 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εναρμόνιση του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος σε αγοραίες τιμές (κανονισμός ΑΕΕ), και την κατάργηση της απόφασης 91/450/ΕΟΚ, Ευρατόμ της Επιτροπής και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 109/2005 της Επιτροπής (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 398 της 11.11.2021, σ. 1).

¹⁵ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1949 της Επιτροπής, της 10ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με τις αρχές εκτίμησης των υπηρεσιών στέγασης για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΕ) 2019/516 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εναρμόνιση του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος σε αγοραίες τιμές (κανονισμός ΑΕΕ), και την κατάργηση της απόφασης 95/309/ΕΚ, Ευρατόμ της Επιτροπής και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1722/2005 της Επιτροπής (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 398 της 11.11.2021, σ. 6).

¹⁶ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2021/1948 της Επιτροπής, της 10ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με την επεξεργασία των επιστροφών ΦΠΑ σε πρόσωπα μη υποκείμενα σε φόρο και σε πρόσωπα υποκείμενα σε φόρο για τις απαλλασσόμενες δραστηριότητές τους, για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΕ) 2019/516 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εναρμόνιση του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος σε αγοραίες τιμές (κανονισμός ΑΕΕ), και την κατάργηση της απόφασης 1999/622/ΕΚ, Ευρατόμ της Επιτροπής και του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 116/2005 της Επιτροπής (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 398 της 11.11.2021, σ. 4).

¹⁷ Ενημερωτικές επισκέψεις σχετικά με το ΑΕΕ μπορούν επίσης να πραγματοποιούνται στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις χώρες της ΕΖΕΣ.

εκτίμησης κινδύνου. Κατά κανόνα, σε κάθε κράτος μέλος πραγματοποιείται τουλάχιστον μία ενημερωτική επίσκεψη σχετικά με το ΑΕΕ κατά τη διάρκεια του κύκλου επαλήθευσης.

Από την έναρξη ισχύος του κανονισμού ΑΕΕ στις 18 Απριλίου 2019, η Eurostat έχει πραγματοποιήσει (έως τον Οκτώβριο του 2022) 19 ενημερωτικές επισκέψεις σχετικά με το ΑΕΕ στα κράτη μέλη και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αυτό επιτεύχθηκε παρά τις δύσκολες συνθήκες που συνδέονται με την πανδημία COVID-19, χάρη στην πολύ καλή συνεργασία με τα κράτη μέλη. Η Eurostat έχει καλέσει συστηματικά τους εμπειρογνώμονες σε θέματα εθνικών λογαριασμών που εκπροσωπούν τις εθνικές στατιστικές αρχές άλλων κρατών μελών να συμμετάσχουν σε επισκέψεις σχετικά με το ΑΕΕ. Κατά συνέπεια, στις 11 από τις 19 επισκέψεις συμμετείχαν εμπειρογνώμονες σε θέματα εθνικών λογαριασμών από άλλα κράτη μέλη, γεγονός που συνέβαλε στην υλοποίηση της αρχής της αξιολόγησης από ομοτίμους που διέπει τη διαδικασία επαλήθευσης του ΑΕΕ.

Εξέταση των επαληθεύσεων της Επιτροπής από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Οι εργασίες της Επιτροπής για την επαλήθευση των στοιχείων σχετικά με το ΑΕΕ των κρατών μελών εξετάζονται διεξοδικά από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο σε ετήσια βάση. Επιπλέον, υπάρχουν ειδικές εκθέσεις επιδόσεων σχετικά με τις πολυετείς επαληθεύσεις. Λεπτομερής απολογισμός των δραστηριοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου όσον αφορά το ΑΕΕ για τους ίδιους πόρους περιλαμβάνεται στις ετήσιες εκθέσεις του σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα αποτελεί τη βάση για τον υπολογισμό του μεγαλύτερου μεριδίου των ιδίων πόρων του γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ και η ορθή εφαρμογή του κανονισμού ΑΕΕ έχει ύψιστη σημασία στο πλαίσιο αυτό. Τούτου λεχθέντος, η ορθή εφαρμογή των ορισμών και των λογιστικών κανόνων του ΕΣΛ 2010, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την υψηλή ποιότητα των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ, είναι ουσιώδης για την ποιότητα των εθνικών λογαριασμών στο σύνολό τους. Έτσι, η βεβαιότητα για την αξιοπιστία, τη συγκρισιμότητα και την πληρότητα των στοιχείων σχετικά με το ΑΕΕ που αποκτάται από την επαλήθευση που διενεργεί η Επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού ΑΕΕ συμβάλλει σε ορθότερες οικονομικές αναλύσεις και στη χάραξη πιο τεκμηριωμένης οικονομικής πολιτικής με βάση τα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών.

Το τρέχον μοντέλο επαλήθευσης του ΑΕΕ για τους ίδιους πόρους βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις διαδικασίες που καθιερώθηκαν στο παρελθόν κατά την εφαρμογή της οδηγίας 89/130/ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1287/2003 του Συμβουλίου. Μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΕ) 2019/516, το μοντέλο επαλήθευσης αναπτύχθηκε περαιτέρω, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών διατάξεων του κανονισμού ΑΕΕ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τις αρχές της αξιολόγησης από ομοτίμους και της σχέσης κόστους/αποτελεσματικότητας, και αξιοποιώντας τα επιτεύγματα των προηγούμενων κύκλων επαλήθευσης του ΑΕΕ. Ως αποτέλεσμα, τέθηκε σε εφαρμογή ένα επίσημο πλαίσιο επαλήθευσης που εξασφαλίζει αυστηρή και ολοκληρωμένη, αλλά ευέλικτη διαδικασία επαλήθευσης.

Έχουν επίσης αναληφθεί δράσεις για τη διασφάλιση της έγκαιρης και εναρμονισμένης διαβίβασης των στοιχείων που αφορούν το ΑΕΕ και για τη βελτίωση και την επικαιροποίηση της τεκμηρίωσης των μεθόδων και των πηγών που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του ΑΕΕ και των συνιστωσών του.

Μέσω αυτών των μέτρων σημειώθηκε ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά την εξέταση και τους ελέγχους των υπολογισμών του ΑΕΕ, τόσο στις ετήσιες όσο και στις πολυετείς επαληθεύσεις.

Εκδόθηκαν οι σχετικές κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις που απαιτούνται από τον κανονισμό. Οι εργασίες συνεχίζονται προκειμένου να ληφθούν υπόψη άλλα πιθανά ζητήματα για την περαιτέρω βελτίωση της συγκρισιμότητας, της αξιοπιστίας και της πληρότητας των στοιχείων σχετικά με το ΑΕΕ.

Η Επιτροπή έχει διαθέσει σημαντικούς πόρους για να διασφαλίσει την ορθή εφαρμογή του κανονισμού ΑΕΕ. Η ομαλή εφαρμογή του κανονισμού κατέστη επίσης δυνατή χάρη στην πολύ καλή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Έγινε πρόδηλη κατά τη διάρκεια των εργασιών της ομάδας εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα, η οποία συστάθηκε για να συνδράμει την Επιτροπή στην εξέταση θεμάτων εφαρμογής του κανονισμού ΑΕΕ, αλλά και στις ενημερωτικές επισκέψεις σχετικά με το ΑΕΕ.

Κατά τα επόμενα έτη, η Επιτροπή και η ομάδα εμπειρογνομόνων για το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα θα συνεχίσουν τις προσπάθειές τους να διατηρήσουν την υψηλή ποιότητα και να βελτιώσουν περαιτέρω τη συγκρισιμότητα, την αξιοπιστία και την πληρότητα των στοιχείων σχετικά με το ΑΕΕ.